

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 657.6:336.71:174

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15734331>

**Вплив етичних стандартів на ефективність фінансового аудиту у
банківській сфері**

Уманська Вікторія Григорівна,

кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку і фінансів,

навчально-науковий інститут економіки і права,

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,

м. Черкаси, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1669-7255>

Ченаш Володимир Сігізмундович,

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аудиту та

оподаткування, факультет економіки і управління, Хмельницький

національний університет, м. Хмельницький, Україна, [https://orcid.org/0000-](https://orcid.org/0000-0001-5351-9357)

[0001-5351-9357](https://orcid.org/0000-0001-5351-9357)

Давидюк Алла Романівна,

старший викладач кафедри іноземних мов, факультет фінансів,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м.

Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0004-2797-6860>

Прийнято: 09.06.2025 | Опубліковано: 25.06.2025

***Анотація.** У статті досліджено вплив етичних стандартів на ефективність фінансового аудиту в банківському секторі, наголошено на вирішальній ролі професійної етики у забезпеченні надійності, прозорості та*

довіри до фінансового аудиту. Актуальність теми зумовлено збільшенням фінансових ризиків, зростанням рівня складності банківських операцій та високої чутливості банківської системи до суспільної довіри. Світовий досвід неефективних аудиторських перевірок довів, що виключно технічне дотримання стандартів аудиту є недостатньо ефективним за відсутності міцного етичного підґрунтя.

Мета статті – з'ясувати, як дотримання етичних стандартів (чесність, об'єктивність, конфіденційність та професійна компетентність) впливає на якість аудиторських висновків та сприяє стабільності банківської системи.

В дослідженні були використані **методи**: аналізу наукової літератури – для дослідження поточних наукових напрацювань; узагальнення та систематизації – для структурованого та логічного представлення результатів дослідження.

Результати. Аналіз сукупності міжнародних та національних професійних стандартів показав, що ефективність аудиту в банківських установах тісно пов'язана з етичною доброчесністю аудиторів та здатністю регуляторних органів забезпечувати та контролювати дотримання цих стандартів. Встановлено, що довіра до фінансового аудиту безпосередньо залежить від рівня прозорості перевірки та етичної дисципліни, дотриманої під час виконання аудиторських завдань. У дослідженні наведено докази недотримання етичних норм у банківському аудиті та виявлено їхній вплив на втрату довіри інвесторів, ініціювання судових позовів проти аудиторів, зокрема виникнення нестабільності у банківській системі.

Висновки. Етичні стандарти є не лише нормативними деклараціями, а й практичними інструментами підвищення якості аудиту та забезпечення фінансової стабільності банківської сфери. Інтеграція основоположних

етичних принципів на всіх етапах аудиторського процесу за підтримки ефективного нагляду та інституційної підзвітності має важливе значення для збереження довіри до фінансового аудиту та безпеки банківського сектора.

Ключові слова: *достовірність фінансової звітності, репутаційні ризики, банківський контроль, прозорість аудиту.*

The impact of ethical standards on the effectiveness of financial audit in the banking sector

Viktoriia Umanska,

PhD (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Finance,
Educational-Scientific Institute of Economics and Law,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,
Cherkasy, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1669-7255>

Volodymyr Chenash,

Doctor of Philosophy, Docent, Department of Accounting, Audit and Taxation,
Faculty of Economics and Management, Khmelnytskyi National University,
Khmelnytskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5351-9357>

Alla Davydiuk,

Assistant Lecturer, Foreign Languages Department, Finance Faculty,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0004-2797-6860>

Abstract. *The article examines the impact of ethical standards on the effectiveness of financial auditing in the banking sector, emphasizing the crucial role*

of professional ethics in ensuring the reliability, transparency, and credibility of financial audits. The relevance of the topic is driven by the increase in financial risks, the growing complexity of banking operations, and the high sensitivity of the banking system to public trust. Global experience with ineffective audit practices has demonstrated that purely technical compliance with auditing standards is insufficient in the absence of a strong ethical foundation.

***The aim** of the article is to determine how adherence to ethical standards—such as integrity, objectivity, confidentiality, and professional competence—affects the quality of audit conclusions and contributes to the stability of the banking system.*

*The study employed the following **methods**: literature analysis to explore current academic approaches, and generalization and systematization to provide a structured and logical presentation of the research results.*

***Results.** The analysis of both international and national frameworks of professional ethical standards revealed that the effectiveness of audits in banking institutions is closely linked to auditors' ethical integrity and the capacity of regulatory bodies to enforce and monitor compliance with these standards. It was found that trust in financial audits directly depends on the transparency of audit procedures and the ethical discipline maintained during audit engagements. The study presents evidence of ethical breaches in banking audits and identifies their consequences, including loss of investor confidence, initiation of legal actions against auditors, and increased instability within the banking system.*

***Conclusions.** Ethical standards are not merely normative declarations but practical tools for enhancing audit quality and ensuring the financial stability of the banking sector. The integration of fundamental ethical principles at all stages of the audit process, supported by effective oversight and institutional accountability, is essential for maintaining trust in financial auditing and safeguarding the security of the banking system.*

Keywords: *reliability of financial reporting, reputational risks, banking control, audit transparency.*

Постановка проблеми. Сучасний банківський сектор функціонує у надзвичайно динамічному, конкурентному та регульованому середовищі, де прозорість та підзвітність є вирішальними для підтримання суспільних інтересів та системної стабільності. Фінансовий аудит як механізм перевірки цілісності фінансової звітності є значущим у забезпеченні безперервної діяльності банківських установ. Його ефективність залежить не лише від технічного дотримання стандартів і процедур, а й від основних етичних норм його проведення. Недотримання незалежності, чесності та об'єктивності може спотворити результати аудиту, створити інформаційну асиметрію та приховати критичні фінансові ризики. Банківські потрясіння та аудиторські помилки, хиби в етичному судженні можуть призвести до втрати довіри інвесторів, регуляторних втручань, а в деяких випадках – до колапсу фінансових установ [1].

У цьому контексті вплив етичних стандартів на ефективність фінансового аудиту в банківському секторі набуває особливого значення. Із ускладненням фінансових інструментів та посиленням суспільного запиту на підзвітність, дотримання етичних норм виступає ключовим чинником запобігання конфліктам інтересів, маніпуляціям та викривленню фінансової звітності. Функція аудиту, якщо вона ґрунтується на міцній етичній основі, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень зацікавленими сторонами та підвищує прозорість фінансових систем. З огляду на це вивчення взаємозв'язку між дотриманням етичних стандартів та якістю аудиту є актуальним. Такий аналіз є важливим для країн, що прагнуть зміцнити механізми фінансового нагляду, узгодити їх з найкращими міжнародними практиками та забезпечити сталий розвиток власного банківського сектора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних наукових досліджень та публікацій свідчить про зростання інтересу наукової спільноти до проблеми етичних стандартів у фінансовому аудиті банківської сфери. Дослідники І. Юр'єва та Р. Шевченко [2] акцентують на необхідності поєднання положень Кодексу етики професійних бухгалтерів з системою внутрішнього комплаєнс-менеджменту в банках. Вони стверджують, що ефективна інтеграція етичних норм у внутрішню регуляторну політику підвищує якість аудиторських процедур та знижує ризики маніпуляцій із фінансовою звітністю. Науковці А. Пуш, І. Мігус і Н. Наконечна [3] аналізують моделі корпоративного управління в банках. Наголошено на ролі етичної поведінки як основи побудови довіри до системи контролю та аудиту в межах різних типів корпоративних структур.

Автори В. Бабенко-Левада, М. Чикалюк та Ю. Ковернінська [4] аналізують трансформаційний вплив штучного інтелекту на інноваційні процеси у фінансовому секторі, зокрема у сфері аудиту. Вони наголошують, що автоматизація аудиторських процедур підвищує ефективність, проте водночас вимагає жорсткішого дотримання етичних стандартів, особливо щодо опрацювання конфіденційної інформації. Учений А. К. Мулик [5] розглядає загальні практики впровадження комплаєнс-функцій у банках, що прямо впливають на забезпечення етичної поведінки персоналу та аудиторів, оскільки комплаєнс розглядається як запобіжник порушень професійної доброчесності.

Дослідник В. Чаплига [6] вивчає модель «шести ліній» як сучасний інструмент побудови ефективної системи ризик-менеджменту в банках, що безпосереднє впливає на аудит. Доведено, що якість аудиторських висновків значною мірою залежить від узгоджених дій усіх структурних учасників моделі, кожен з яких повинен дотримуватись етичних норм. Науковець М. Житар [7] підкреслює важливість управління моральними ризиками в

банківській сфері, пов'язуючи ефективність такого управління з рівнем етичної відповідальності як управлінського персоналу, так і зовнішніх аудиторів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості праць, присвячених професійній етиці фінансових перевірок, недостатньо дослідженим залишається питання практичного впливу дотримання етичних стандартів на якість аудиторських висновків, зокрема у банківській сфері. Крім того, обмежено розкрито механізми взаємозв'язку між етичною поведінкою аудитора та рівнем довіри до банківських інституцій з боку зацікавлених сторін. Не проаналізовано випадки етичних порушень та їхніх наслідків у процесі аудиту банків. Дослідження покликане поглибити вивчення цих аспектів, зосередивши увагу на функції етики як чинника фінансової стабільності.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження дотримання етичних стандартів (етичної професійної поведінки із дотриманням пріоритету суспільних інтересів, загальних норм моралі, принципів незалежності та об'єктивності, професійної компетентності, конфіденційності та професійної таємниці) та їхній вплив на якість аудиторських висновків, зокрема сприяння стабільності банківської системи.

Для досягнення мети дослідження поставлено такі завдання:

- проаналізувати міжнародні етичні стандарти, що регламентують професійну діяльність аудиторів у банківській сфері;
- з'ясувати взаємозв'язок між дотриманням етичних норм і прозорістю аудиторських висновків;
- визначити роль етичної поведінки аудитора у формуванні довіри до банківських інституцій;
- дослідити наслідки порушення основоположних етичних принципів під час фінансового аудиту банківських установ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Етичні стандарти є основою діяльності фахівців з фінансового аудиту та значущі у забезпеченні їхньої доброчесності та об'єктивності. У контексті фінансового аудиту етика не тільки формує професійну поведінку, але й безпосередньо впливає на довіру до результатів перевірки. Зважаючи на те, що аудит посідає чільне місце в економічних системах, особливо у сфері банківських та фінансових послуг, є дедалі важливішим визначення та послідовне застосування етичних норм як на міжнародному, так і на національному рівнях [8, с. 113].

На міжнародному рівні робота аудиторів регулюється стандартами, що розроблені Радою з міжнародних стандартів етики для аудиторів (PMSEA) під егідою Міжнародної федерації аудиторів (МФА) [9]. Кодекс етики професійних аудиторів Міжнародної ради з етичних стандартів для професійних бухгалтерів (МРЕСПБ), зокрема Міжнародні стандарти незалежності, встановлюють основні етичні принципи для дотримання аудиторами в усьому світі [10]. Кодекс наголошує на чесності, об'єктивності, професійній компетентності та відповідній уважності, конфіденційності та професійній поведінці. Водночас він визначає загрози дотриманню етичних вимог і запроваджує концептуальну основу, що дає змогу аудиторам ідентифікувати, оцінювати та протидіяти цим загрозам. У європейському контексті ці стандарти підтримано регіональними регуляторними органами, зокрема Комітетом європейських органів нагляду за аудиторською діяльністю (КЕОНАД), що працює над забезпеченням послідовного застосування етичних правил у державах-членах ЄС [11].

На національному рівні країни впроваджують етичні стандарти відповідно до міжнародних стандартів, адаптуючи їх до конкретного правового та економічного простору. Національні етичні настанови закріплено у Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську

діяльність» [12], що визначає юридичні зобов'язання аудиторів та аудиторських фірм щодо професійної етики та відповідальності.

Основоположними принципами професійної етики є моральним ціннісним орієнтиром для аудиторів і спрямовують їх у прийнятті рішень у складних і часто непередбачуваних умовах. Принцип чесності вимагає, щоб аудитори діяли справедливо у всіх професійних та ділових відносинах. Цей принцип є основою довіри до аудиторів з боку учасників ринку та гарантує надійність аудиторських висновків. Об'єктивність вимагає, щоб аудитори не давали змоги упередженості, конфлікту інтересів або неналежному впливу переважати над їхніми професійними судженнями. Враховуючи чутливий характер аудиторських завдань, особливо в банківському секторі, об'єктивність є необхідною для збереження незалежності. Конфіденційність зобов'язує аудиторів поважати приватність інформації про клієнта та утримуватися від розголошення інформації, отриманої під час роботи, без відповідних повноважень або юридичних зобов'язань. Це має особливе значення у фінансовому аудиті, де часто йдеться про службові або конфіденційні дані. Професійна компетентність та належна професійна обачність вимагають від аудиторів підтримувати сучасний рівень знань та навичок, зокрема виконувати свої обов'язки старанно та відповідно до впровадження професійних стандартів.

Регуляторні органи є визначальними у встановленні, підтримці та забезпеченні дотримання етичних стандартів в аудиті. На міжнародному рівні організації на кшталт Міжнародної федерації бухгалтерів та МРЕСПБ забезпечують нормативну базу та постійне оновлення етичних стандартів. Вони відстежують світові тенденції та виклики в аудиторській професії й розробляють рекомендації для розв'язання нових етичних проблем. На національному рівні регуляторні та наглядові органи (аудиторські палати, комісії з цінних паперів та органи фінансового регулювання) забезпечують

ефективне впровадження етичних стандартів. Вони здійснюють нагляд за діяльністю аудиторів, моніторинг якості аудиту, проводять розслідування етичних порушень і, за необхідності, застосовують дисциплінарні заходи. Зокрема, в Україні Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю відповідає за нагляд за дотриманням аудиторами етичних та професійних стандартів. Цей нагляд забезпечує своєчасне виявлення та усунення етичних порушень, підтримуючи довіру громадськості до аудиторської професії [13].

Фінансовий аудит у банківському секторі посідає виняткове та стратегічно важливе місце в загальній структурі аудиторської практики через складність, системну значущість та регуляторну інтенсивність банківських операцій, пов'язаних з ними. Вони є центральним елементом національної та світової економіки, забезпечуючи рух капіталу, управління депозитами, надання кредитів та сприяння фінансовій стабільності. З огляду на їхню визначальну роль аудит банків потребує спеціалізованих практик, методологій та етичної обізнаності, що виходили б за межі загальних процедур фінансового аудиту.

Аудит банківських установ характеризується низкою особливостей, що відрізняють його від аудиту, що проводиться в інших секторах. Перш за все, це високий рівень регулювання, в умовах якого функціонують банківські установи. Фінансові установи підлягають нагляду з боку центральних банків, органів фінансового нагляду, а в багатьох юрисдикціях – міжнародних інституцій (Базельський комітет з банківського нагляду). Аудитори мають володіти ґрунтовними знаннями специфічних банківських нормативів, зокрема вимог до достатності капіталу, норм ліквідності, стандартів оцінки кредитних ризиків та положень щодо протидії незаконному відмиванню коштів. Таке регуляторне середовище вимагає залучення компонентів комплаєнс-аудиту поряд з традиційними процедурами аудиту фінансової звітності.

Ще однією специфічною особливістю банківського аудиту є характер фінансових інструментів, з якими він пов'язаний. У банківській сфері активно використовуються складні й часто непрозорі фінансові продукти: деривативи, сек'юритизовані активи, валютні контракти та інструменти структурованого фінансування. Оцінка їхньої ринкової вартості та перевірка адекватності розкриття інформації про них викликає проблеми. Крім того, великий обсяг щоденних операцій у банках змушує аудиторів використовувати складні ІТ-системи та інструменти аналізу даних для виявлення викривлень, підтвердження залишків й забезпечення цілісності транзакцій. Така залежність від технологій спричиняє додатковий рівень складності та вимагає від аудиторів навичок не лише у фінансовому аналізі, але й в аудиті інформаційних систем.

Однією з найактуальніших проблем в аудиті банківського сектора є підвищений ризик неетичної поведінки як з боку керівництва банку, так і потенційно з боку аудиторів. Попередні дані містять численні приклади банкрутств банків та фінансових конфліктів, що були спричинені або посилені шахрайством у звітності, приховуванням зобов'язань або маніпулюванням вартістю активів. У таких ситуаціях аудитори можуть зіткнутися з неправомірним тиском з боку керівництва банку, яке змушує їх ігнорувати порушення або видавати позитивні висновки, попри «червоні прапорці». Конфлікти інтересів, особливо коли аудиторські фірми надають як аудиторські, так і консультаційні послуги одній і тій же фінансовій установі, ще більше загострюють етичну ситуацію. Непрофесійна поведінка під час банківського аудиту може призвести до масштабних наслідків, зокрема підризу довіри громадськості, фінансової нестабільності та юридичних наслідків як для установи, так і для аудитора [14].

З огляду на системні ризики, пов'язані з банкрутством фінансових установ, існує нагальна потреба в посиленні механізмів аудиторського

контролю та кращій прозорості аудиторського процесу. Посилення контролю починається зі зміцнення структур внутрішнього управління в аудиторських фірмах, забезпечення чіткого моніторингу та дотримання принципів незалежності та етики. Регуляторні органи мають впроваджувати та підтримувати ефективні програми нагляду за аудитом, зокрема обов'язкову зміну аудиторів, перевірки контролю якості та публічне розкриття результатів аудиторських перевірок. Зокрема, прозорість можна покращити шляхом ширшого розкриття методології аудиту, процедур оцінки ризиків та основних питань аудиту у звітах аудиторів. Прозорість сприяє підвищенню підзвітності та довіри до фінансової звітності банківських установ, роблячи процес аудиту більш прозорим для регуляторів, інвесторів та громадськості.

У таблиці 1 узагальнено основні особливості фінансового аудиту в банківському секторі, пов'язані з ним ризики та необхідні заходи контролю для їхнього усунення (табл. 1).

Таблиця 1

Особливості фінансового аудиту в банківському секторі

Елемент аудиту	Специфіка банківського сектора	Потенційні ризики	Заходи контролю/прозорості
Регуляторне середовище	Пильний нагляд, відповідність національним та міжнародним нормам	Порушення законодавства, обмеження обсягу аудиту	Координація з регуляторними органами, аудит на відповідність вимогам
Фінансові інструменти	Складні продукти: деривативи, структуровані активи, фореक्स	Недооцінка, приховування ризиків	Сучасні методи оцінки, залучення експертів
Обсяг транзакцій та ІТ-системи	ІТ-залежні операції	Маніпулювання даними, невиявлені відхилення	Використання аналітики даних, процедур ІТ-аудиту
Етичні проблеми	Незалежність аудитора, тиск з боку керівництва	Конфлікт інтересів, упереджене звітування	Ротація аудиторів, заборона надання інших послуг

Прозорість аудиту	Обмежена доступність процесу аудиту для сторонніх осіб	Втрата довіри до регуляторних органів	Розкриття основних питань аудиту, розширені аудиторські звіти
-------------------	--	---------------------------------------	---

Джерело: сформовано авторами на підставі [13; 14]

Ефективність фінансового аудиту нерозривно пов'язана зі ступенем дотримання етичних стандартів протягом усього процесу перевірки. У секторах з високим рівнем регулювання та чутливості до ризиків (банківська справа) етика є не формальним доповненням, а основним чинником визначення якості аудиту. Дотримання етичних норм забезпечує неупередженість суджень аудитора, проведення процедур з належною старанністю, обґрунтування висновків на підставі об'єктивних доказів без зовнішнього тиску чи конфлікту інтересів. Недотримання етичних норм може призвести навіть технічно обґрунтовані методики аудиту до скомпрометованих або неправдивих результатів.

Етична орієнтація аудитора суттєво впливає на якість аудиторських висновків. Добросовісні аудитори є об'єктивними навіть тоді, коли зіштовхуються з опором або спробами приховування інформації від суб'єктів, що підлягають аудиту. Коли аудитори ставлять чесність вище за зручність або комерційні відносини, їхні висновки з більшою ймовірністю відображатимуть справжній фінансовий стан установи та фінансові результати. І навпаки, етичні помилки – навмисне ігнорування аномалій, применшення ризиків або нерозкриття суттєвих невизначеностей – можуть звести нанівець результати аудиту. Неякісний аудит, навіть якщо він виконаний з технічною точністю, може не помітити важливу інформацію або надати викривлене уявлення про фінансовий стан банку, підриваючи його корисність для учасників та регуляторів [15, с. 88].

Довіра до функцій аудиту є основою банківської системи. Робота фінансових установ значною мірою ґрунтується на їхній репутації: вкладники

довіряють свої заощадження, інвестори беруть до уваги фінансову звітність при прийнятті рішень, а регулятори покладаються на аудиторські перевірки для моніторингу системних ризиків. Якщо аудит визнано ненадійним або схильним до маніпуляцій, зникає довіра до банківської системи, що може проявлятися у відпливі капіталу, виведенні коштів інвесторів та підвищеній волатильності на фінансових ринках. І навпаки, висока репутація етичного аудиту сприяє зміцненню інституційної довіри та фінансовій стабільності. Коли учасники ринку вважають, що аудиторський звіт відображає справжню перевірку та незалежне оцінювання, вони з більшою ймовірністю будуть впевнено співпрацювати з фінансовими установами, зміцнюючи стійкість системи.

Діахронічний та синхронічний аналізи свідчать про вагомні наслідки, до яких призводять порушення етики під час банківського аудиту. Одним з яскравих прикладів є банкрутство німецького фінтех-банку Wirecard у 2020 році, коли помилки в аудиті та етична недбалість зовнішніх аудиторів залишили фіктивні активи й доходи невиявленими роками. Це призвело до дискредитації, кримінального розслідування та зневіри громадськості не лише в установу, а й залучену до перевірки аудиторську фірму. Так само американська ощадно-позичкова криза 1980-х років виявила численні випадки неетичної поведінки аудиторів, коли вони не повідомляли про необачну практику кредитування і приховували фінансове погіршення, що призвело до однієї з найсерйозніших банківських криз в історії США. Таке порушення етики є не лише особистими чи організаційними помилками, вони здатні спричинити широкомасштабні системні наслідки.

У таблиці 2 наведено основні аспекти впливу етичних норм на якість аудиту, довіру до банківського сектора та загальні наслідки етичних порушень (табл. 2).

Таблиця 2

Вплив дотримання етичних норм на ефективність аудиту

Аспект	Дотримання етичних норм	Відсутність дотримання етичних норм
Якість аудиторських висновків	Об'єктивні, обґрунтовані, вільні від зовнішнього впливу	Упереджені, потенційно оманливі, вразливі до маніпуляцій
Довіра зацікавлених сторін до аудиту	Висока довіра до фінансових звітів та незалежності аудиту	Недовіра, менша залежність від результатів аудиту
Стабільність банківської системи	Підкріплена надійним аудитом та обґрунтованим регулюванням	Послаблена недоброчесною фінансовою звітністю та фінансовою невизначеністю
Ризик системних наслідків	Мінімальний завдяки ранньому виявленню та повідомленню про ризики	Високий через приховування неплатоспроможності або шахрайства
Реакція громадськості та регуляторних органів	Підтримка аудиторської професії та механізмів нагляду	Критика аудиторів, потенційних правових та інституційних реформ

Джерело: сформовано авторами на підставі [16]

Таким чином, міцний зв'язок між етичною поведінкою та якістю аудиту є важливим для стабільності як аудиторської професії. У банківському секторі, де ставки високі, а прозорість має першочергове значення, аудит виходить за межі звичних форм і є функціональним імперативом. На забезпечення чільного місця етики в аудиторській практиці спрямовано скоординовані зусилля з боку аудиторів, регуляторних органів, освітніх установ та фінансової спільноти в цілому.

Висновки. Проведене дослідження довело, що дотримання етичних стандартів є основним чинником забезпечення якості фінансового аудиту у банківській сфері. Міжнародні та національні норми регламентації професійної етики аудиторів закладають основи для формування відповідальної практики аудиторських процедур. Принципи чесності, об'єктивності, конфіденційності та професійної компетентності є не лише

моральними орієнтирами, а й інструментами підвищення якості аудиторських висновків. Аудитор, який діє в межах етичного поля, здатний забезпечити правдиве відображення фінансового стану банку, що, сприяє зміцненню довіри до фінансової звітності з боку інвесторів, регуляторів та суспільства загалом.

Результати дослідження підтвердили, що систематичне порушення етичних принципів у фінансовому аудиті банків призводить до зниження рівня прозорості, репутаційних втрат і в окремих випадках – до системних криз. Недотримання етичних стандартів послаблює роль аудиту як елемента контролю і нагляду, створюючи передумови для фінансових зловживань. Водночас ефективна реалізація етичних норм можлива лише за умови належного нагляду, контролю з боку регуляторів та впровадження механізмів професійної відповідальності. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у вивченні практичних інструментів оцінювання етичної відповідності аудиторської діяльності та розробленні моделей підвищення етичної культури у фінансовому секторі.

Список використаних джерел

1. Демченко М. Ю. Вплив санкційної політики на використання офшорних компаній у міжнародному корпоративному управлінні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2025. Том 36 (75), № 1. С. 166–172. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2025.1/27>.

2. Юр'єва І., Шевченко Р. Кодекс аудитора/бухгалтера та комплаєнс-менеджмент в банківській сфері. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Серія: Економічні науки. 2024. № 5. С. 75-79. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.5.75>.

3. Пуш А., Мігус І., Наконечна Н. Основні моделі корпоративного управління в банківських установах. *Вчені записки Університету «КРОК»*.

2024. № 2 (74). С. 204-216. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-74-204-216>.

4. Бабенко-Левада В. Г., Чикалюк М. М., Ковернінська Ю. В. Вплив штучного інтелекту на інновації у фінансовому секторі України у 2024 році. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 3-4. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13992645>.

5. Мулик А. К. Загальні підходи до організації комплаєнсу в банках. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. № 1 (79). С. 272-276. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.1.46>.

6. Чаплига В. Вплив суб'єктів моделі «шести ліній» на якість аудиту системи управління ризиками в банку. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. № 338 (1). С. 191-198. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-28>.

7. Житар М. О. Стратегія управління моральним ризиком в банківській сфері. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. 2024. № 1 (31). С. 313-323. DOI: [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2024-1\(31\)-013](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2024-1(31)-013).

8. Василюк М. М., Баланюк І. Ф., Сас Л. С., Кузьмін Т. Л., Пухличенко І. Ю. Проблеми формування механізму реалізації норм професійної етики у практиці вітчизняного обліку і аудиту. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2025. № 2 (116). С. 112-117. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-16>.

9. Handbook of international quality control, auditing, review, other assurance, and related services pronouncements. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf (дата звернення: 03.04.2025).

10. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів. URL: <https://www.ethicsboard.org/publications/mizhnarodniy-kodeks-etiki-profesiynikh-bukhgalteriv> (дата звернення: 03.04.2025).

11. Комітетом європейських органів нагляду за аудиторською діяльністю (СЕАОВ) визнано прогрес у реформуванні аудиту в Україні. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/komitetom_ievropeiskikh_organiv_nagliadu_za_auditorskoiu_diialnistiu_ceaob_viznano_progres_u_reformuvanni_auditu_v_ukraini-3917 (дата звернення: 03.04.2025).

12. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». 2018. № 9, ст. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 03.04.2025).

13. Мулик Я. Дотримання професійної етики аудитора як запорука довіри до професії. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-27>.

14. Онешко С. В., Дроздова О. Г., Іванова Н. А. Щодо зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та аудиту в Україні. *Академічні візії*. 2023. № 21. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/446> (дата звернення: 03.04.2025).

15. Білоус О. С. Етика професійної діяльності в обліковій галузі. *Галицький економічний вісник*. 2024. Т. 90, № 5. С. 83-92. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.083.

16. Рудик Я., Головчак Г., Балла І. Роль аудитора у запобіганні фінансовим шахрайствам та конфліктам інтересів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-67>.